FORFATTERE OG DERES BIDRAG

Mo-Zen
af Suzanne Brøgger

'Jeg tipper døden til at være en erotisk ting, ligesom dengang man var ung og overgav sig. Når man hengav sig til en vildt fremmed, man ikke kendte, men kom til at kende i favntaget.'

Der er kun ét menneske i dansk litteratur der på én gang, i samme sætning, kan være fuldstændig sårbar og ekstremt flabet og fuldkommen formfuldendt, og det er Suzanne Brøgger.
Alt det er hun fra ende til anden i denne rutschebanetur af en tekst hvor hun på fire hæsblæsende og samtidigt helt rolige sider fortæller vigtige afsnit af sin livshistorie, om indretningen af sit hjem, sit syn på inspiration, på moderkærlighed, røber at hun også er improviserende komponist og sangskriver og beskriver sin daglige praxis og hvordan den arbejder på at forene det uforenelige.

Publiceret den 7. oktober 2016

Musik og stilhed – at fange musikken.
Og at lytte – sammen
af Hans Abrahamsen

Det er meget sjældent at kunstnerne tager os med om bag værket. Med ind mod det sted hvor kunstværket bliver til.
Denne sjældenhed er der gode grunde til. Det er et sart sted, det er dér de intime, personlige hemmeligheder interfererer med skabelsesprocessen. Og det er et sted kulturen er uvant med at beskrive, som sproget måske knapt har ord for.

Til det sted inviterer komponisten Hans Abrahamsen os ind.
Derinde viser han hvordan et bestemt stykke musik, *Dobbeltkoncerten for violin og klaver* fra 2010-11, forholder sig til den ydre virkelighed og den anledning den er skrevet til, og hvordan den består af en række forskellige lag og henvisninger til andre komponister og kunstnere.
Og han beskriver, bevægende og helt åbent, hvordan kunstneren selv står undrende foran kreativitetens mirakel.

Publiceret den 14. oktober 2016

Vita Contemplativa et activa: om spirituel praksis i det moderne samfund
af Martjin van Beek

Et det muligt på én gang at insistere på streng videnskabelig og akademisk hæderlighed og være brændende optaget af meditation?
Det er det, og Martijn van Beek viser hvordan:
I denne artikel sammenfatter han kortfattet og elegant spiritualitetens vilkår i den vestlige verden, i østen, i fortid og nutid. Med skarp nænsomhed tager han den for letkøbte 'videnskabeliggørelse' af meditation under behandling, og balancerer omhyggeligt mellem kritikløs accept af mindfulness og naiv afvisning. Og giver sit bud på hvor den kontemplative praksis som potentielt massefænomen er på vej hen. Hvordan det ser ud for klostrene og dharmacentrene. Og hvordan forholdet er mellem de gamle religioner og de moderne forsøg på at etablere en verdslig spiritualitet.

Publiceret den 21. oktober 2016

Åndelig vækst i mødet mellem vest og øst
af Erik Meier Carlsen

I dag, hvor mængden af information er i permanent eksplosion og tidligere så faste vidensstrukturer i opløsning, skal man være en modig mand for at vove at sige noget sammenfattende om 2000 års spirituel udvikling.
Det mod har Erik Meier Carlsen, og i dette overblik over blandt andet mødet mellem kristendom og buddhisme demonstrerer han hvor meget belæsthed og erfaring der ligger bag dette mod.
Ved helt overraskende at begynde med hvad dagligsprogets udvikling og muligheder betyder for religiøse erfaringer og forestillinger, lægger han et spor ud som han derefter udfolder konsekvent: beskrivelsen af hvordan verdensreligionerne, her især buddhisme og kristendom, vokser ved den gensidige kontakt, og udfolder sig i fluktuerende interferens med hinanden.
Hvordan de, allerede omkring deres første blomstring for omkring 2000 år siden, har kontakt med og påvirker hinanden, og hvordan denne gensidige påvirkning allerede for over 300 år siden begynder at sætte sig dybe spor i europæisk tænkning, spor der i dag hastigt fordyber sig yderligere i dialogen mellem vestlig naturvidenskab og de højere træningsformer indenfor buddhismen.

Publiceret den 28. oktober 2016

Om humor
af Frederik Dessau

Det er med Frederik Dessaus elskede causerier lidt som med Mozarts musikalske: Man skal ikke tage fejl af den lethed det hele glider med. Under formens elegance lurer dybden.
I dette korte og elegante essay om humor peger Frederik Dessau på hvor høj en livsmanifestation humor kan være, hvor dyb en betydning for udvikling af empatien mellem mennesker det har at man kan more sig sammen, og på hvordan den humoristiske livsholdning både rummer komikken og tragedien.
Og med sin kendte venlighed, der uden at fornærme kan udpege selv de ømmeste punkter, husker han os her på hvordan de fundamentalistiske aspekter af religionerne netop er karakteriseret ved at de har glemt humoren.

Publiceret den 4. november 2016

Et tantrisk alternativ
af Neel Fasting

Vi står, siger Neel Fasting, i en ny historisk situation der på én gang tvinger og inviterer os til at forholde os til vores instinkter på en ny måde: Aggressionen, seksualiteten og vågenheden der har muliggjort menneskeartens evolution, har nu nået et omfang hvor de i deres ubearbejdede form, som grådighed, som seksualitet uden varme og som klarhed uden hjertelighed truer vores overlevelse.

Tantra beskæftiger sig med dette. Tantra arbejder med at bevidstgøre og rumme de instinktive kræfter og med at gennemvæve dem med nærvær og empati. Tantra er ikke terapi, det er en direkte approach til menneskets grundkræfter som har årtusinders erfaring bag sig, og som kan formidles i en moderne og udogmatisk form.

Publiceret den 11. november 2016

En indre proces og livsfaserne
af Helen Gamborg

Kendt blandt sine mange elever og kursister for sin dybde, sin klarhed og sin ukunstlede naturlighed er Helen Gamborg et en vejleder der som få kan følge og hjælpe mennesker gennem dybe udviklingsprocesser.
Som hendes undervisning er hendes bidrag til denne artikelføljeton uden falbelader: Kort og ugarderet fortæller hun om hvordan hun har mødt tillid i sine barndom, og om hvordan denne tillidsspire har kunnet fordybes og vokse ved mødet med forbilleder, ved opdagelsen af meditation, og ved mødet med markante lærerskikkelser.

Publiceret den 18. november 2016

Ledelse som et etisk og åndeligt anliggende – et vendepunkt
af Steen Hildebrandt

'Vi véd ikke, hvad et bæredygtigt samfund er, men vi véd én ting: Mange nuværende samfund er helt sikkert ikke bæredygtige. Bæredygtighed skal i de nærmeste år udfoldes og konkretiseres til en slags bio- eller livsvidenskab om klodens og livets bæredygtige udvikling.'

Sådan skriver Steen Hildebrandt midtvejs i sit bidrag. Og denne konklusion når han frem til ved en klar, men også rystende gennemgang af hvordan menneskeheden gennem de sidste 2000, de sidste 100 og især de sidste ti år er blevet en naturkraft.
Hvorefter han fortsætter med at forklare hvordan indre forankring og ydre engagement er uadskillelige.

Publiceret den 25. november 2016

Hokus Pokus
af Peter Høeg

En af Peter Høegs døtre har spejlet ham skarpt og klogt. Med udgangspunkt i denne tilrettevisning beskriver han hvordan kreative og meditative processer har det med hinanden, hvordan de et stykke ad vejen kan befrugte hinanden, men også hvordan de kan virke modsatrettede. Og han vover et forsigtigt håb om at denne modsætning måske kan løses.

Publiceret den 2. december 2016

Børns livskundskab – nærvær og empati i skolen
af Helle Jensen

Når Helle Jensen underviser er hendes fremtræden som regel lavmælt.
Alligevel bliver der stille i rummet, alle lytter, for bag det formidlede kan man mærke hendes medfølelse, hende livslange optagethed af at bedre vilkårene for børn og unge, og man kan mærke erfaringen, de mange mange møder og situationer.
I denne artikel opsummerer hun hvordan den erfaring er blevet til, fra hendes start som psykolog hen over det livslange samarbejde med Jesper Juul til dannelsen af foreningen Børns Livskundskab for hvilken hun er forkvinde. En fremstilling der samtidigt er en opsummering af væsentlige træk af de sidste 40 års progressive, humanistiske pædagogik og udviklingspsykologi.

Publiceret den 9. december 2016

De nære relationers betydning
af Jesper Juul

'Dermed var min rolle defineret som en voksen, der søgte forståelse og indsigt i børns udvikling og adfærd og ikke mindst som den, der påtog sig den, somme tider uendeligt svære, pædagogiske opgave at få forældre til at forstå og tage imod børnenes livsvigtige budskaber som en berigelse af deres individuelle eksistens og samlivet med børnene.'

Sådan sammenfatter vores verdensberømte familieterapeut og pædagogik-filosof Jesper Juul, i begyndelsen af denne samtale med Neel Fasting, den opgave han stilles af tilværelsen.
Derefter følger en, selv for Jesper Juuls forfatterskab enestående, klar, varm, bidsk og humoristisk fremstilling af væsentlige træk af hans faglige livshistorie, hans syn på børn, voksne og familier, hans forhold til den akademiske verden og hvorfor det er en

misforståelse at kalde ham for børnenes ven (selv om enhver der læser denne artikel ikke et sekund er i tvivl om at børnenes – og forældrenes – ven er lige hvad han er).

Publiceret den 16. december 2016

Udblik på vejen
af Anders Laugesen

Anders Laugesens stemme i DR's Mennesker og Tro er ikke bare direkte sanseligt behagelig at høre på og roligt indtrængende, den er også skarp.
Denne skarphed vil man (sammen med sanseligheden og det indtrængende) genfinde i denne artikel hvori han på én gang medrivende, flydende og komprimeret intenst fortæller om sit liv og sin udvikling, i feltet mellem personlig fordybelse og tro og et intenst og frygtløst udadvendt engagement.
Om indre oplevelser og social indignation, om rumænske børnehjem, fransk forbrugerrisme, folkemord og folkekirke, og om hvad levende spiritualitet er.

Publiceret den 23. december 2016

Lyse timer – Nørgård i Nørre Snede
af Ivan Hansen

Komponisten Per Nørgård kunne af helbredsmæssige grunde ikke selv skrive en ny artikel om musik og musikværker knyttet til Vækstcentret. Derfor har vi med hans billigelse inviteret hans nærmeste medarbejder – musiker, musikolog og redaktør Ivan Hansen – til at bidrage til denne antologi. Ivan Hansens artikel er samtidig formet som indledning til en tidligere artikel af komponisten om begrebet "Vækst".
I dette fortættede bidrag deler Ivan Hansen generøst ud af både sin viden som musiker, som teoretiker og som et menneske der har et nært og livslangt personligt forhold til Per

Nørgård.
Artiklen kredser omkring Per Nørgårds forbindelse med Vækstcentret og flere stykker musik der er udsprunget af den kontakt, også et stykke hvori Ivan Hansen selv har været medskabende.
Ivan Hansen kan kunsten på én gang at forklare dybden – og det dybt komplicerede – i musikken, og samtidigt gøre det så man som læser pludselig forstår hvad musikalske hierarkier kan være, hvad Per Nørgårds uendelighedsrække er, og hvordan det er muligt at notere flere timers musik ned på et enkelt A4-ark.

Publiceret den 30. december 2016

Vækst – som ledebillede og som proces
af Per Nørgård

Per Nørgård er verdensberømt komponist. I dette bidrag om hvad kreativitet er, viser det sig at han også kan komponere med ord.
Som et lille stykke af hans musik er denne tekst klar, intuitiv og helt original og uventet. Hvad er, spørger den, egentlig forskellen på en kræftsvulsts eller et våbenarsenals vækst, og så den måde menneskelig hjertelighed og skaberkraft gror på?
Svaret skal man selv læse, det er både ydmygt og overbevisende, og det munder ud i en deltaljeret beskrivelse af den kreative proces, en beskrivelse der forholdet sig til både kvantefysik og dyb astrologi.
Igennem det hele går beskrivelsen af hvordan kunstneren – og måske os alle – har mulighed for, i livets naturlige kreativitet, på én gang at være hengivent deltagende og samtidigt klart spejlende vidne til hvad der foregår.
Artiklen er illustreret med fotografier af to af originalnoderne til noget af den musik som omtales af Ivan Hansen i hans bidrag til denne antologi.

Publiceret den 6. januar 2017

Åndens arbejde
af Tor Nørretranders

I artiklen 'Åndens arbejde', forklarer Tor Nørretranders hvorfor spiritualitet (og kunst) er nødvendige beskrivelses- og erkendelsesformer, sammen med og ved siden af videnskab. Hvor vigtigt det er at al erkendelse (og hermed al spiritualitet), uanset dens dybde og faglige specialisering, kan forankres i dagligssproget og i en gennemskuelig pædagogisk procedure.
Hvor risikabelt det er hvis spiritualitet understøtter en paradislængsel der peger bort fra denne verden og ikke ind mod den.
Og hvorfor og hvordan vi står på grænsen til en global holdningsændring der er ved at opdage at verden og menneskene dybest set er venlige.

Publiceret den 13. januar 2017

Ånd i hverdagen
af Jes Bertelsen

Ligesom i den klassiske musik er der i verdenslitteraturen en række berømte begyndelser der er gådefulde, fascinerende smukke, og som rummer resten af værkets tematik og forløb i algebraisk kort form.
De første sætninger af Sørens Kierkegaards 'Sygdommen til døden' er en sådan sproglig og filosofisk tinde. På hvilken mange litteraturbestigere har brækket halsen.
I dette bidrag, 'Ånd i hverdagen's første del åbner Jes Bertelsen denne teksts gåde på en selvfølgelig måde. Hvorved det viser sig at gåden handler om hvad ånd egentlig er, hvad ånd har med livets mening at gøre, og hvordan hvert enkelt menneskes måde at forholde sig til sit eget dybere væsen på kan få konstruktiv betydning for forløbet af den krise menneskeheden står i og overfor.

Dette globale perspektiv udfoldes yderligere i artiklens anden del: På hvilket trin af en mulig og nødvendig bevidsthedsudvikling befinder vi os som art?
Hvad vil der ske når de muligheder, som Kierkegaard beskriver i sin berømte indledning, bliver hver mands og kvindes eje?

Publiceret den 20. januar 2017

Autorisation af spirituelle lærere?
af Jens-Erik Risom

De seneste årtier har den vestlige verdens offentlighed ændret syn på meditation. Meditation er blevet mainstream. Er kommet på mode.
Hvordan, spørger meditationslæreren og forfatteren Jens-Erik Risom i ugen bidrag, 'Autorisation af spirituelle lærere?', sikrer man i denne situation det spirituelle projekts lødighed. Hvordan, spørger han, ud fra sit indgående kendskab til lærer-elev relationer, forhindrer man udvanding og misbrug?

Artiklen tager udgangspunkt i de historiske erfaringer. I den omfattende viden om faglig og menneskelig bemyndigelse der findes indenfor både de østlige og vestlige spirituelle traditioner. Og peger på at de betingelser, under hvilke de gamle strategier til autorisation kunne anvendes, har ændret sig drastisk.
Hvordan balancerer man, spørger forfatteren, i dag den moderne verdens og videnskabens krav om pædagogisk, teoretisk og psykologisk gennemsigtighed med det faktum at der (endnu) ikke har udkrystalliseret sig en enighed, et fælles sprog, om spirituelle trin og udviklingsniveauer.
Hvordan beskytter man eleven mod falske lærere?
Hvordan beskytter man lærerne, mod presset fra elevers umodne trang til persondyrkelse, enkle sandheder og spirituelle ekspreskure?
Hvordan tager man de første skridt mod en enighed om hvad en lærer skal kunne og være, den enighed der kan være afgørende for spiritualitetens fremtid i den moderne verden?

Publiceret den 27. januar 2017

At tale med træer
af Andreas Roepstorff

Andreas Roepstorff har talt med træer.
Der er en blid provokation i dette statement fra en naturvidenskabsmand, professor med sit eget institut, og Årets Forsker 2016.
Men Andreas Roepstorff har aldrig været bange for provokationer, hvis de har hjertelighed og en pointe, og i denne artikel fører hans personlige fortælling frem til den nyeste bevidsthedsforsknings forsøg på at forstå kommunikation.
Denne artikel er skrevet inden udgivelsen af bogen 'Træernes hemmelige liv' og den meget opmærksomhed den har vagt, men man kan ved læsningen af Andreas Roepstorffs fascinerende og lavmælt-finurlige-personlige-og-samtidigt-faglige fortælling ikke lade være med at tænke at han igen, diskret, har foregrebet fremtiden og på en ny måde rejst spørgsmålet: Hvad er det egentlig der gør at vi forstår hinanden og verden?

Publiceret den 3. februar 2017

Eksistentiel fordybelse – gennem en radikalitet i skuespillerens grundtekniker
af Maibritt Saerens og Finn Hesselager

Maibritt Saerens er landskendt skuespillerinde, Finn Hesselager har, som skuespillerlærer med ansvar for talrige skuespilleres gennembrud til deres egne dybere kreative ressourcer, øvet og øver stadig gennemgribende indflydelse på dansk teaterliv.
I denne samtale foretager de sig noget man sjældent eller aldrig har set en kunstnerisk lærer og hans dybe elev gøre: De går langt ind mod kernen af hvad skuespil og i det hele taget kreativ performance er.
Begge har de en enestående forudsætning for denne samtale ved både at være udøvende kunstnere og indadvendt praktiserende.
Det betyder at samtalen spiralsnoet fører længere og længere indad, og at læseren igen og igen oplever at stå meget tæt ved døren ind til selve teatrets grundmysterium: Hvordan masken, den på scenen og den vi alle bærer til dagligt, på én gang kan være spillet og sand, beskyttelse og blottelse, trussel og åbenbaring.

Publiceret den 10. februar 2017

Den eksistentielle grød
af Renée Toft Simonsen

Den tilstand i et menneske hvor man rummer dybe følelser uden at forsøge at ændre dem eller performe i forhold til dem, kalder Renée Toft Simonsen 'den bevidste kærligheds rum'.
Med lavmælte, men bevægende smukke billeder fra en hverdag vi alle kan genkende, fortæller hun om sin vej fra en tilværelse med vægt på præstationen, til et liv der forsøger på at give plads til helheden. Med billedglimt af situationer med børn og unge peger artiklen på hvordan der ikke mindst i kontakten med børn findes en evig påmindelse om vigtigheden af den bevidste kærligheds rum.

Publiceret den 17. februar 2017

Om betydningen af et sprog for den systemiske sammenhæng mellem mennesket, dets omgivelser og begrebet bæredygtighed
af Michael Stubberup

Denne artikel begynder med at stadfæste at det fælles sprog om bæredygtighed vi har brug for, endnu ikke eksisterer.

Hvorefter teksten indkredser hvad et sådant sprog vil komme til at indeholde:

Det vil kunne beskrive hvordan vi fødes med et talent for bæredygtighed. Hvordan den måde hvorpå kroppen og dens stofskifteprocesser hænger sammen med omgivelserne på, danner et muligt grundlag for direkte at mærke nødvendigheden af balance.
Det vil kunne gøre rede for afgørende aspekter ved nervesystemet: Vi er født med evnen til at kunne opøve en indre ligevægt der har karakter af stilhed. Den stilhed, siger forfatteren, er beskrevet af de store spirituelle systemer som en mulighed for direkte at mærke en mere omfattende medfølelse og oplevelse af også global sammenhæng.

Derefter giver Michael Stubberup hvad man er fristet til at kalde begyndelsen til en mulig solstrålehistorie: Han beskriver et konferenceforløb i FN han er indbudt til, hvori der tages spæde, men nye, anderledes og lovende skridt imod et sprog for sammenhæng mellem spiritualitet, bæredygtighed og heling af traumer.

Publiceret den 24. februar 2017

Uden titel
af Svend Trier

'Tat Wale Baba kiggede på mig på en ganske særlig måde, som om han slet ikke så nogen forskel mellem ham og mig. Der var ikke antydningen af ego i hans blik og han prøvede ikke at påvirke mig på nogen måde. Alt, hvad han sagde eller foretog sig, bar præg af en fuldkommen naturlighed, en ubesværet spontanitet. I hans tilstedeværelse slappede jeg dybt af. Det føltes som om han så lige igennem alle de historier, jeg bar på i mit hoved, ind til min inderste nøgne essens.'

Sådan skriver meditationslæreren Svend Trier om et af sine møder med en spirituel lærer. Svend Trier havde, længe før de fleste andre, blik for det Aldous Huxley har kaldt 'The Perennial Philosophy', Østens tidløse visdom. Med udgangspunkt i en udogmatisk formulering af kernepunkter fra denne livsholdning og dens praksis behandler han spørgsmålet om egoet i den moderne verden, og om hvad meditation og kyndig vejledning kan udrette i forhold til selvfølelse og indre stabilitet i en verden og kultur orienteret mod performance.

Publiceret den 3. marts 2017

Det indre arbejde og dets betydning for fællesskabet – om Jungs Røde Bog
af Ole Vedfelt

'Fra slutningen af 1960erne til midten af 1990erne var der igen en stor åbning til de undertrykte sider af bevidstheden og det ubevidste sideløbende med et samfundsmæssigt gennembrud for den moderne kvinde og kvindelige værdier.
I øjeblikket oplever vi en modbølge af viljestyret, målrettet og afgrænset bevidsthed med det formål at skabe mere orden og kontrol.'

Med dette udgangspunkt i hvordan vi lige nu oplever og gennemlever den vekslen mellem udadrettede og indadgående kulturbølger han kan følge langt tilbage i historien, beskriver Ole Vedfeldt den modige og hårrejsende indre rejse Jung foretog fra 1913 og frem, og som førte til hans berømte Røde Bog.
I denne skildring er Jung både en helt og et mønstereksempel i en elementært spændende og bevægende historie der, også i konflikten med Freud, bliver et ydre drama der har Europas voldsomme historie i de sidste 100 år som kulisser.
Ole Vedfeldt er en kender af Jung og en af vore få store drømmespecialister, og denne ekspertise trækker han på i en artikel der beskriver et stort menneskes styrker og svagheder, dets kærlighedsliv og forskning, og også rummer skitser til centrale træk af den europæiske bevidsthedshistorie.

Publiceret den 10. marts 2017

Konfliktløsning og mægling i praksis
af Vibeke Vindeløv

Der findes et fænomen der kaldes et 'performativt bevis'. Det betyder at bevisførelsen ikke sker først og fremmest gennem det sagte, men gennem en persons handlinger.
I dette korte og bevægende bidrag om et liv med konfliktløsning og mægling fortæller

professor i jura, Vibeke Vindeløv, om hvordan den moderne konfliktløsning adskiller sig fra mere sædvanlig – og gammeldags – retshåndhævelse.
Det er, siger hun, i moderne mægling afgørende at begge parter i konflikten får øje på deres gensidige forbundethed.
Og mere end det, at også mægleren, som man vel umiddelbart ville tænke står uden for og hævet over konflikten, kender og arbejder med sine blinde pletter og sine egne besværligheder ved at holde sig åbent-neutral.
Ved at inddrage stikord fra sit eget liv og ved åbent at fortælle om sin interesse for spiritualitet, sit udbytte af terapi og meditation, og om de eksistentielle skift der har ført hende til netop denne karriere, inddrager Vibeke Vindeløv sig selv på en måde der er atypisk for det akademiske miljø hun tilhører. Hvorved hun, ved sin varme, klarhed og åbenhjertighed, giver et performativt bevis på hvad der kræves af en stor konfliktløser.

Publiceret den 17. marts 2017